

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije, ECTS 6
utorkom i srijedom od 10:15, P14
amdg.eu → nastava → FTI

Biblijska egzegeza:

Psalmi i Mudrosne knjige

Poklad biblijske mudrosti u jezgri SZ-a

Ljetni semestar ak. g. 2023./23.

amdg.eu → nastava → FTI

Hajdemo u dom Gospodnji (Ps 122)

C F G C G

Haj - de - mo u dom Go - spod - nji!

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije, ECTS 6
utorkom i srijedom od 10:15
amdg.eu → nastava → FTI

Propovjednik o hramu

Prop 4,17-5,6

(KS) Prop, 4,17 Kad odlaziš u Božji dom, pazi na korake svoje. Pridi da mogneš čuti – žrtva je valjanija nego prinos luđakâ, jer oni i ne znaju da čine zlo.

5,1 Ne nagli ustima svojim i ne žuri se s riječima pred Bogom, jer je Bog na nebu, a ti si na zemlji; zato štedi svoje riječi.

2 San dolazi od mnogih briga, a lud govor od mnoštva riječi.

3 Kad zavjetuješ štogod Bogu, odmah to izvrši, jer njemu nisu mili bezumnici. Zato ispuni svaki svoj zavjet.

4 Bolje je ne zavjetovati nego zavjetovati a ne izvršiti zavjeta.

5 Ne daj ustima svojim da te navode na grijeh i ne reci kasnije pred anđelom da je bilo nehotice. Zašto pružati Bogu priliku da se srdi na riječ tvoju i uništi djelo tvojih ruku?

6 Koliko sanja, toliko i ispraznosti; mnogo riječi – isprazna tlapnja. Zato boj se Boga!

Mudrosna tradicija

- Očinska pouka
 - nakon *formule* (4,16b)
- Nova forma (“ti”) od Prop 4,17
 - Redovit običaj u 4,17:
- ići u hram
- בית האלהים *bêt ha’elohîm* – dom pravoga Boga (s članom, 4,17)
 - Završetak pouke u 5,6:
 - Druga zaključna zapovijed (usp. 5,3b: ispuni zavjet!):
- Pravoga se Boga boj! (samo još u 12,13)

Bogoslužje na životnom putu

- ❑ Na što valja paziti (Prop 4,17)?
- **Koraci – hod (4,17)**
 - ❑ Čuvati שמר (*šāmár*) – usp. vrt Gospodnji, zapovijedi
 - ❑ **Zašto valja prići?**
- **Slušanje (4,17 usp. Pnz 6,4)**
 - ❑ Usp. srce koje *sluša* (1 Kr 3,9)
Slušaj i budi mudar! (Izr 23,19)
 - ❑ **Suprotnost (Prop 4,17):**
- **Biblijski bezumnici**
 - ❑ Njihov prinos
 - ❑ Zao

Snaga ljudskoga govora

- Čovjekove riječi: Prop 5,1 ⇔ 3
- Oprez s riječima (5,1)
 - Razlozi u 5,1s.5s:
- Čovjek je zemaljski (1)
- Lud govor (2), ispraznost (6)
- Mogu navesti na grijeh (5)
- Predmet Božje ljutnje (5)
- ⇔ Zavjet (3)

Zavjetovanje

- **2x zahtjev u Prop 5,3:**
- **Ispuni! (*šalem*)**
- **Cijeniti vlastitu riječ**
 - **Pouka (5,4):**
- **Ne zavjetovati ⇔ zavjetovati pa ne ispuniti**
 - **Ne vrijedi (5,5):**
 - **naknadno ispričavanje (5,5)**
- **Djelo ljudskih ruku (5,5) – zavjet?**

Snovi

- Značenje? (Prop 5,2.6)
- Objava ili
- spavanje (u hramu) ili
- religijska maštanja?
 - Odakle? (5,2)
- Brige/poslovi
 - Vrijednost (5,6):
- Ispraznost

Ispiti

- Proučiti biblijske knjige
 - Pregledati stručnu literaturu
 - Sudjelovati na nastavi
 - Ispuniti anketu o znanju
-
- **ponedjeljak i utorak (10. i 11. 6.) od 8:30**
 - **ponedjeljak i utorak (17. i 18. 6.) od 8:30**
 - kad ste spremni, po dogovoru – i u idućem semestru;
 - predrok za V. godinu: četvrtak, 6. 6. od 8:30
 - **pitanja: (1) izabrane knjige, (2) izabrani psalmi, (3) pregled Mudrosnih spisa, (4) dodatno pitanje za dobru ocjenu**

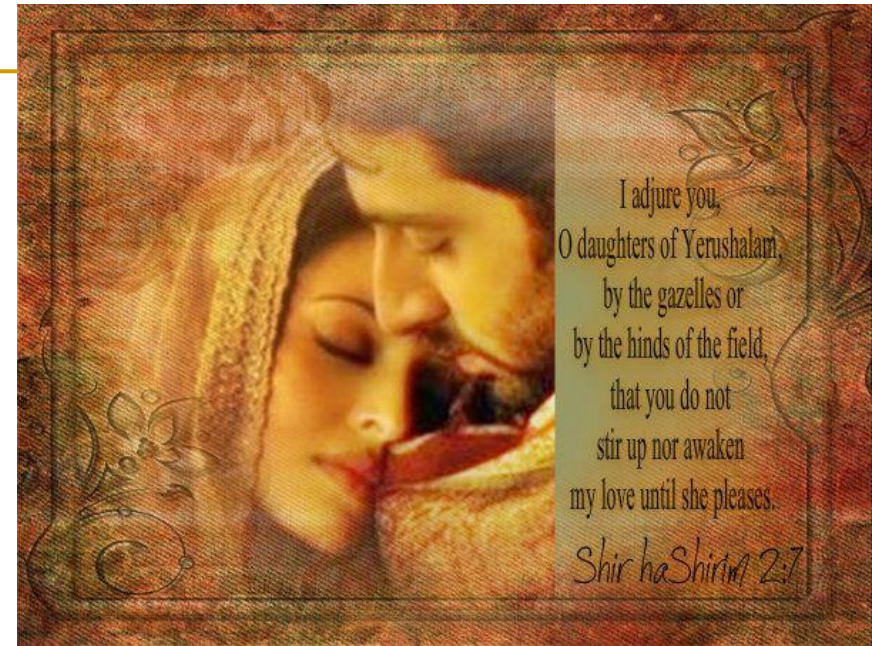

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije, ECTS 6
utorkom i srijedom od 10:15
amdg.eu → nastava → FTI

Preokret u Pjesmi nad pjesmama

(Pj 4,8-10)

I adjure you,
O daughters of Yerushalam,
by the gazelles or
by the hinds of the field,
that you do not
stir up nor awaken
my love until she pleases.

Shir haShirim 2:7

Preokret u Pjesmi (Pj 4,8-10)

- Što kaže zaručnik o svom srcu u 4,9?
- “*srce si mi ranila*” (2x v9) – glagol od לב “srce”
 - Govori o svojoj čežnji
 - Čija ljubav istaknuta u 4,10?
- Pohvala *njezine* ljubavi (v10)
 - slađa od vina ⇔ 1,2; 4,2

Zaruke

- Kako je zaručnik naziva u 8-12?
- “nevjesto!”
- – *zaručnica* (v8-12)
 - Prvi put, 5x
 - Smirenje: našla *Šalom* (8,10b)
 - Sulamka (od Šalom, 7,1ab)
 - Prvi put u v9.10.12:
- “sestro” (4,9.10.12)
 - ~ “da si mi brat” (8,1)

Bog mi je štit (Ps 31)

G D e D G D C D G (D')

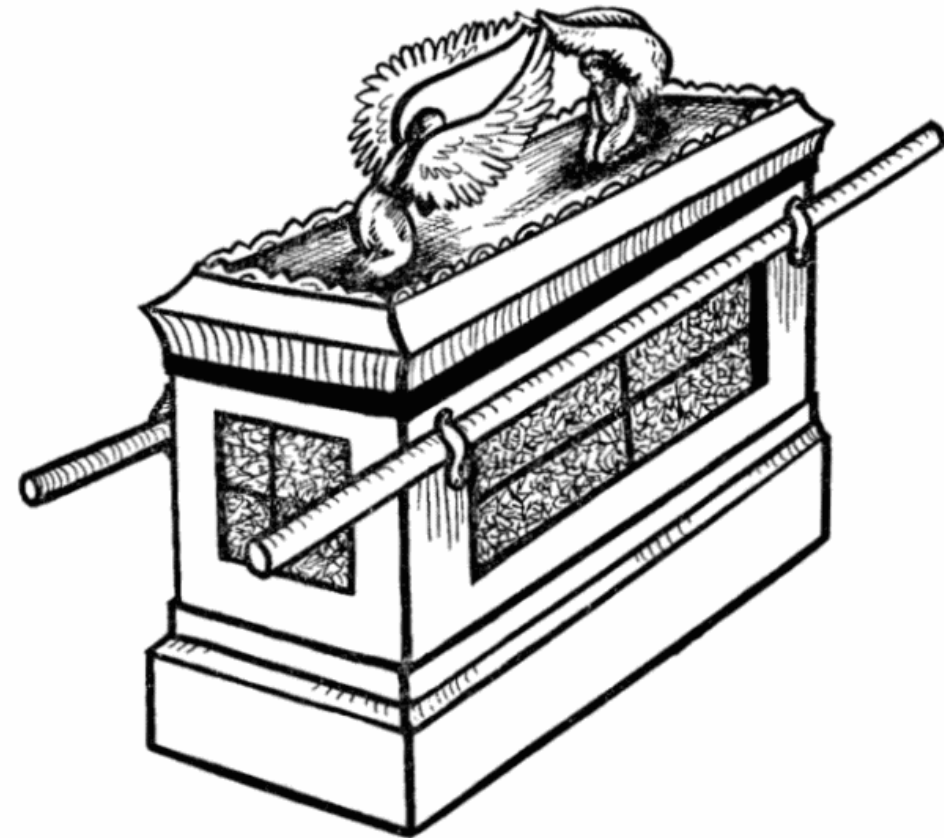
Bog mi je štit hri-di-na mo - ja Bog mi je štit i moj spas

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije, ECTS 6
utorkom i srijedom od 10:15
amdg.eu → nastava → FTI

Psalam 105

*Davidov poziv
na hvalu*

Mjesto psalma

- ❑ Čiji psalam?
- Ps 105 uz 103 – Davidov
- iz 1 Ljet 16,8-22?
 - ❑ = Ps 105,1-5
- kovčeg saveza u Jeruzalemu
- “Blagoslivljaj” (ברכי *barakî* 103,1.22 104,1.35) – *individualno*.
 - ❑ Novost u 105,1:
- “Dajte hvalu” (ידה *hodû* od יהוה 105,1; 106,1; 107,1) – *zajednički*.
- ❑ Usp. već 104,35:
- Aleluja *halêlû Jah*
- slavite Gospodina
- usp. Aleluja! 105,45; 106,48
- 5 pohvalnica: Ps 103-107
 - ❑ Ps 105 = Središnja pohvalnica

Uvod 105,1-6

- Imperativ u 2. mn. u Ps 105,1:
- a) hvalite, b) prizivajte, c) navješćujte
- Tko? – u v6 subjekt u vokativu (Š.):
- “vi potomci Abrahama, sluge njegova, vi, sinovi Jakovljevi, njegovi izabranici”
- Što David zapovijeda u 1-4:
 - Hvalite (v1), pjevate (v2), dičite se (v3), tražite (v4)
- Kome ih David šalje (v1)?
- *među narode!* (v1)
- Nova zapovijed v5
- Sjetite se! (זָכַר *zākar* v5) – kao v8.42
- Kao što se Gospodin sjeća (v8.42)
 - Čega u v9.42)?
- Savez s Abrahamom (v9.42)

Savez i poslanje

- ❑ Zaključak u Ps 105,42-45:
- **Jer se sjetio v42 (tako Šarić, hebr. כִּי *kî*)**
 - ❑ Što je učinio (v43s)?
- **izveo je narod i dao mu zemlju**
 - ❑ Svrha u v45?
- **Čuvati Toru (zakone = upute v45)**
 - ❑ “Savez” ברית *berît* v8-10 = v8.42
 - ❑ riječ
- **Glavni dio v7-41 opisuje *djela i čudes*a (usp. v1s)**
- **Primaju poslanje – tko u v17.26?**
 - ❑ Josip (v17); Mojsije i Aron (v26)

Božja pratnja

- אלהינו יהוה 'adonaj 'elohênû (Ps 105,7)
- “naš Bog” (“mi”) – formalna novost
 - Poslije opis u 3. mn. (“oni”)
- II. dio: v7-15 praoci (koji? v9s)
- Abraham, Izak, Jakov
 - Božja riječ u v11.15:
 - “Tebi ću dati kanaansku zemlju” (v11)
 - “Ne dirajte... ne nanosite zla!” (v15)
 - Prvo *lutanje* u v7-11.12-15:
- od Kaldeje do Kanaana i Egipta
- do Labana i Ezava

- III. –V. dio (v16-36):
u Egiptu
 - spas od gladi (v16), boravište (v23)
⇔ “tlačitelj” (Šarić; KS:
dušmanin, v24)
- VI. dio (v37-41): Izlazak

Otkupljenje

- **III. v16-22: Josip od roba (v17) gospodar (v21)**
 - Tko je Josipa bacio u ropstvo (v17)?
 - I glad od Boga (v16)
- **IV. v23-25: Narod –**
 - *pridošlice* u Egiptu (גֹּרֵר v23) kao praoci u Kanaanu (גֹּרֵר v12)
 - Bog “okrenuo srce” Egiptu v25 (usp. v24)
- **V. dio: v26-36 – Mojsije i Aron**
 - *Znaci i čudes*a (v27) – “egipatska zla”
 - od tame (v28) do smrti prvorođenaca (v36)
- **VI. dio: v37-41 *znaci i čudes*a u pustinji**
 - Oblak i oganj (v39), mana i prepelice (v40), voda iz stijene (v41)
 - Djela treba naviještati, čudesa pripovijedati (v1s)

